

HELYI TANTERV

mely a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.)Korm rendelet módosításaként megalkotott 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, azaz a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók (kerettantervek)alapján készült.

Magyar nyelv

5-8. évfolyam

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

A szabadon tervezhető órakeretből a magyar nyelv az 5. évfolyamon a kerettantervi javaslathoz képest megemelt óraszámot kapott.

A 5–8. évfolyamon a magyar nyelv tantárgy éves alapóraszámjai:

MAGYAR NYELV

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret helyi tantervben</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Szabad tervezésű órakeret</i>
5.	2,5	90	54	35
6.	2	72	54	14
7.	1	36	27	7
8.	1	36	27	7

A helyi tanterv alapját képező kerettanterv:

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára – Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam

Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként kerül bevezetésre.

6/2014. (I. 29.) EMMI rendelete 8. § 7(a) §-a: alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyra bontjuk.

1. TANTÁRGYI BEVEZETŐ

5-8. évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.

- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- A magyar nyelv tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.
- A magyar nyelv tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- A magyar nyelv más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítani, lemondhat a választás lehetőségéről.

- A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
I.A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

2. A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi tantervi óraszám	Témakör összidőkere-te
A kommunikáció alapjai	6	6+4	10
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	8+7	15
Állandósult szókapcsolatok	5	5+1	6
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20	20+10	30
Hangalak és jelentés	6	6+5	11
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	7+8	15
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2+1	3
Szabadon felhasználható órakeret	35		
Évfolyam összesen	68	90	90

6. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi tantervi óraszám	Témakör összidőkerete

Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	6+6	12
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	46+10	56
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2+2	4
Szabadon felhasználható órakeret	14		
Évfolyam összesen	68	72	72

7. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi tantervi óraszám	Témakör összidőkerete
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	5+0	5
Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	12	12+2	14
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	10	10+0	10
Könyvtárhasználat	0	0+2	2
Szövegértés és szövegalkotás	0	0+5	5
Szabadon felhasználható órakeret	7		
Évfolyam összesen	27	36	36

8. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi tantervi óraszám	Témakör összidőkerete
Szövegértés és szövegalkotás	3	3+4	7
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	0	0+2	2
Készüljünk a felvételire!	10	10+0	10
Összetett mondat a szövegben	8	8+2	10

Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	4	4+0	4
Könyvtárhasználat	2	2+1	3
Szabadon felhasználható órakeret	7		
Évfolyam összesen	27	36	36

3. A TANTERV HELYI TANTERVÉBEN A KERETTANTERV KIEGÉSZÍTÉSÉRE BIZTOSÍTOTT ÓRAKERET FELHASZNÁLÁSA

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	35
---------------------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
A kommunikáció alapjai	Népmesék, történelmi események dramatizálása. A szereplők megjelenítése gesztusokkal, mimikával, hanghordozással.	4
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata. Gyakorlás,összefoglalás; számonkérés.	7
Állandósult szókapcsolatok	Híres emberektől, történelmi személyektől származó, közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	A hangképzés biológiája – digitális anyagok –Beszédtechnika; Összefoglalás; Számonkérés	10
Hangalak és jelentés	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	5
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai	8
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	1
	Összesen:	36

6. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	14
---------------------------	------------------	----

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, az emberi értékek védelmét szolgálva.	6

	Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Régi magyar nyelvtaníróink (Szenci Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár, stb.) Történelmi személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.	10
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	2
	Összesen:	18

7. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	7
---------------------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	A jellemek megnyilvánulásai a beszédhelyzetekben. Egymás gondolatainak meghallgatása, saját véleménnyel való kiegészítése, esetleg vitára bocsátása. A vita személyiségfejlesztő módszereinek elsajátíttatása. (A disputa szerepe, jelentősége a reformáció történelmében, mai alkalmazhatósága. Ellentmondásos élethelyzetek, konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása. A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat. Rövid alkalmi, ünnepi beszéd szövegének megfogalmazása, elemzése.	0
Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	Egyszerű mondatok elemzése. A tárgy. Szerkezeti ábrák. Az egyszerű mondat algoritmusának begyakorlása. A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A törzsanyag elmélyítése, gyakorlás, rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	2
A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Aktív és passzív szókinccs fejlesztése. Folyóiratok vagy pl. Miklya Luzsányi Mónika (Apati szövetsége, Srácok a garázs tetején, Macskaút, Titkoskönyv, Zombikönyv) Kamarás	0

	István (Csigamese, Apuapu és a leleplezett rakoncaficanka) könyveinek részletéből Nyelvváltozatok: A regionális irodalmi nyelv jelenléte Tamási Áron: Vadon nőtt gyöngyvirág c. művében Nyelvjárási elemek Móricz Zsigmond: Árvácska c. regényében Összefoglalás, számonkérés. A tanult anyagok mélyítése, gyakorlása, ismétlések, számonkérése	
Könyvtárhasználat	Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	2
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Történelmi, illetve eddig tanult irodalmi művek szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.	5
	Összesen:	9

8. évfolyam: MAGYAR NYELV	Szabad órakeret:	7
---------------------------	------------------	---

Tematikai egység	Téma	Óraszám
Szövegértés és szövegalkotás	Irodalmi művek tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartása. Érvtípusok: Egyenes érvelés, inverz érvelés. Összefoglalás, számonkérés.	4
A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel.	2

		<i>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú.</i> Gyakorlás, témazárók írása.	
Készüljünk felvételire!	a	Előző évek felvételi feladatlapjainak megoldása; rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	0
Összetett mondat szövegben	a	A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.	2
Nyelvtörténet, nyelvrokonság játékosan	-	Kazinczy és a nyelvújítás. A nyelvújítás mulatságos túlkapásai (Kazinczy-szótár készítése) Nagy nyelvújítók (Barczafalvi Szabó Dávid, Kölcsey, Szemere Pál, Kazinczy, stb.) VAGY látogatás a helyi Levéltárba. Összefoglalás, számonkérés.	0
Könyvtárhasználat		Látogatás OSZK-ba vagy fővárosi könyvtárakba; állandó és időszakos kiállítások megtekintése, múzeumpedagógiai foglalkozás	1
Összesen:			9

4. TANTÁRGYI KIMENETELI KÖVETELMÉNYEK 5-6. ÉVFOLYAM

- Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.
- Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.
Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.
- A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.
- Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

- A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

5. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 5.

Témakör	A kommunikáció alapjai	Órakeret
Törzsanyag	A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	6
Helyi többlet	Népmesék, történelmi események dramatizálása. A szereplők megjelenítése gesztusokkal, mimikával, hanghordozással.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése • A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben • A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása • A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése • A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése • Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása • Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben • Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése • A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása • A kommunikáció tényezőinek megismerése 		természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

<ul style="list-style-type: none"> • A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása • A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	
--	--

Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret
Törzsanyag	Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	8
Helyi többlet	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata. Kompetenciafejlesztés, összefoglalás; számonkérés.	7
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) • A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata	

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret
Törzsanyag	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállógék Köznyelvi metaforák	5
Helyi többlet	Híres emberektől, történelmi személyektől származó, közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK

<ul style="list-style-type: none"> • A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása • Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése • A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 	<p>állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák</p>
--	--

Témakör	IV. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret
Törzsanyag	<p>Hangképzés, fonéma A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag</p>	20
Helyi többlet	<p>A hangképzés biológiája – digitális anyagok – Beszédtechnika, gyakorlás, összefoglalás; számonkérés</p>	10
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A nyelvszerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése • A nyelvi elemzőkészség fejlesztése • A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai • A szavak szerkezetének felismerése • A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése • A szavak jelentés és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban • Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése- • Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 		<p>beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó</p>

Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret
Törzsanyag	Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	6
Helyi többlet	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	5
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 		egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	7
Helyi többlet	Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai, szövegértési kompetencia fejlesztése	8
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása Reflektálás a szöveg tartalmára Olvasási stratégiák alkalmazása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése A kreatív írás gyakorlása 		elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél,

<ul style="list-style-type: none"> • Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata • Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása • Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása • Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	
---	--

Témakör	VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés • Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken • Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása • Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése 		könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat

MAGYAR NYELV 6.

Témakör	„Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	A plakát, a meghívó A jellemzés	6
Helyi többlet	Tömegkommunikációs eszközök tudatos használata, az emberi értékek védelmét szolgálva. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	6
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK

<ul style="list-style-type: none"> • Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása • Különbéféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása • Reflektálás a szöveg tartalmára • Olvasási stratégiák alkalmazása • A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése • A kreatív írás gyakorlása • Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása • Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	plakát, meghívó, könyvismertető
--	---------------------------------

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret
Törzsanyag	Szóelemek, szófajok Az ige fogalma Az igeidők Az igemódok Az ige ragozása A leggyakoribb igeképzők Az igék helyesírása A határozószó A főnév Személynevek és helyesírásuk A földrajzi nevek és helyesírásuk Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk A melléknév A melléknevek helyesírása A számnév A számnév helyesírása A névmások A személyes és birtokos névmás A kölcsönös és visszaható névmás A mutató és kérdő névmás A vonatkozó, határozatlan és általános névmás Az igenevek: A főnévi igenévű A melléknévi igenév A határozói igenév Viszonyszavak, mondatszavak	46

Helyi többlet	Régi magyar nyelvtaníróink (Szenczi Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós) Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Bibliai nevek köznevesülése pl.: ádámcsutka, pálfordulás, mózeskosár, stb.) Történelmi személy- és földrajzi neveinek helyesírása. Összefoglalás, számonkérés.	10
----------------------	---	-----------

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • Helyesírási készség fejlesztése • A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése • A szavak jelentés szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban • A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszavak, mondatszavak • Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata • Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása • Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése • Reflektálás a szöveg tartalmára • A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása • A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése • A kreatív írás gyakorlása • A helyesírási készség fejlesztése • A mérlegelő gondolkodás fejlesztése • A nyelvszerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése • A nyelvi elemzőkészség kialakítása 	szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszavak, mondatszavak

Témakör	III. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK

<ul style="list-style-type: none"> • Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel • Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztály-terem órán • Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	múzeum, kiállítás, gyűjtemény, célcsoport, könyvismertetés
---	--

6. KIMENETELI KÖVETELMÉNYEK 7–8. ÉVFOLYAM

- A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.
- Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.
- Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejtteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.
- A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.
- A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv tanításának is lehetősége és feladata.
- A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.
- A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
A törzsanyag
 - A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.
 A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
 - A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.
- A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

7. TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET, FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK ÉVFOLYAMONKÉNT

MAGYAR NYELV 7.

Témakör	.A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag	Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás Vita és érvelés Kommunikációs zavar A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai Reklám, hirdetés, apróhirdetés	5
Helyi többlet	A jellemek megnyilvánulásai a beszédhelyzetekben. Egymás gondolatainak meghallgatása, saját véleménnyel való kiegészítése, esetleg vitára bocsátása. A vita személyiségfejlesztő módszereinek elsajátítása. (A disputa szerepe, jelentősége a reformáció történelmében, mai alkalmazhatósága. Ellentmondásos élethelyzetek, konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása.	0

	A másokról alkotott vélemény megfogalmazásának módjai. Az építő, a bántó bírálat. Rövid alkalmi, ünnepi beszéd (reformáció ünnepe, karácsony, stb.) szövegének megfogalmazása, elemzése.	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése • A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése • A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben • A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása • A szövegértési készség fejlesztése • A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése • Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása • Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben • A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása • Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése • Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával • A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése • A kommunikációs zavar felismerése, javítása • Vita- és érvelési kultúra elsajátítása • A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása 		tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

Témakör	II. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	Órakeret
Törzsanyag	A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása Az állítmány Az alany A tárgy Határozók Hely-, idő-, állapot- és módhatározó Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó A jelzők	12

	<p>Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)</p> <p>A mellé- és alárendelő szószerkezet</p> <p>Az egyszerű mondat szerkezete</p> <p>Az egyszerű mondat helyesírása</p> <p>Szóképzés</p> <p>Alárendelő szóösszetételek</p> <p>Mellérendelő szóösszetételek</p>	
Helyi többlet	<p>Egyszerű mondatok elemzése. A tárgy. Szerkezeti ábrák. Az egyszerű mondat algoritmusának begyakorlása. A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus. Vonzatok és mondat szerkezetek. A törzsanyag elmélyítése, gyakorlás, rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.</p>	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A nyelv-szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése • A nyelvi elemzőkészség fejlesztése • A nyelv változásainak megfigyelése • A helyesírási készség fejlesztése • A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben • Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése • Az egyszerű mondat központosítása • Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai • A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése • A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező] • A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata • A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása • A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete • Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása • Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata 		<p>egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend</p>

--	--

Témakör	III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	Órakeret
Törzsanyag	A köznyelv és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	10
Helyi többlet	Aktív és passzív szókincs fejlesztése. Folyóiratok vagy pl. Miklya Luzsányi Mónika (Apati szövetsége, Srácok a garázs tetején, Macskaút, Titkoskönyv, Zombikönyv) Kamarás István (Csigamese, Apuapu és a leleplezett rakoncaficánka) könyveinek részletéből Nyelvváltozatok: A regionális irodalmi nyelv jelenléte Tamási Áron: Vadon nőtt gyöngyvirág c. művében Nyelvjárási elemek Móricz Zsigmond: Árvácska c. regényében Összefoglalás, számonkérés. A tanult anyagok mélyítése, gyakorlása, ismétlések, számonkérése	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása • A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek) • A nyelvek megjelenési formáinak ismerete • A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése • A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése • A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása • Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése 		irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

Témakör	IV. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
----------------	--	-----------------

Törzsanyag		0
Helyi többlet	Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
Helytörténeti események, emlékek keresése, emléktúrák szervezése – az emlékhelyek meglátogatása.		helytörténeti emlékhely

Témakör	V. Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	Történelmi, illetve eddig tanult irodalmi művek szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.	5
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
Az eddig tanult tartalmak szereplőinek, alakjainak személyisége – írásbeli szövegalkotás. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése. Úti napló, úti jegyzetek, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél készítése. Összefoglalás, számonkérés.		úti napló, úti jegyzetek

MAGYAR NYELV 8.

Témakör	Szövegértés és szövegalkotás	Órakeret
Törzsanyag	A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	3
Helyi többlet	Irodalmi művek tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismerete és betartása. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartása. Érvtípusok: Egyenes érvelés, inverz érvelés. Összefoglalás, számonkérés.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> Különbféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése 		elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat, érvtípusok

Témakör	II. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret
Törzsanyag		0
Helyi többlet	A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Keresztyén műsorok a médiában. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel. A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva. Keresztyén műsorok a médiában. A reklám médiumai, műfajai, hatásai. Hír, interjú, riport, tudósítás készítése egyházi esemény kapcsán egyházi személyiséggel. <i>A sajtó leggyakoribb műfajai: hír, tudósítás, interjú.</i> Gyakorlás, témazárók írása.		interjú, riport, tudósítás, reklám

Témakör	III. Készüljünk a felvételire!	Órakeret
Törzsanyag	Az eddig tanult ismeretek	10
Helyi többlet	Előző évek felvételi feladatlapjainak megoldása; rendszerezés, ismétlés, összefoglalás, számonkérés.	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> • A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban • A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben • A szókincs fejlesztése • Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése • A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése • Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása • Reflektálás a szöveg tartalmára • A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása • A hagyományos és a digitális írás fejlesztése • Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása • A helyesírási készség fejlesztése • A mérlegelő gondolkodás fejlesztése • A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása 		Az eddig tanult fogalmak átismétlése

<ul style="list-style-type: none"> Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése 	
---	--

Témakör	IV. Összetett mondat a szövegben	Órakeret
Törzsanyag	A mellérendelő összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat Az összetett mondat helyesírása Az idézés	8
Helyi többlet	A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Az idézés fajtái Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint Az összetett mondatok típusainak megismerése Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése A központozás megtanulása az összetett mondatban Az idézés szabályainak elsajátítása <p>A többszörösen összetett mondatok. Körmondatok az irodalmi művekben; Gyakorlás, összefoglalás, számonkérés.</p>		összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés, az idézés fajtái
Témakör	V. Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	Órakeret
Törzsanyag	A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvemlékek Nyelvújítás	4
Helyi többlet	Kazinczy és a nyelvújítás. A nyelvújítás mulatságos túlkapásai (Kazinczy-szótár készítése) Nagy nyelvújítók (Barczafalvi Szabó Dávid, Kölcsey, Szemere Pál, Kazinczy, stb.) vagy látogatás a helyi levéltárba. Összefoglalás, számonkérés	0

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben a szóincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése 	rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

Témakör	VI. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag		2
Helyi többlet	Látogatás OSZK-ba vagy fővárosi könyvtárakba; állandó és időszaki kiállítások megtekintése, múzeumpedagógiai foglalkozás	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata 	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg	

8. JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A *tanár személyisége*, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a

diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulócsoporthoz tartozó tagjai számára).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.